

İZİA - iqtisadiyyatda dövlət-özəl tərəfdaşlığının körpüsü

Azərbaycanda illərdir iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi məqsədi ilə sənayeləşmə siyasəti həyata keçirilir. Elə ölkənin müxtəlif bölgələrində yaradılan sənaye parkları və məhəllələri də bu məqsədə xidmət edir. Həmin sənaye subyektlərinin idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsinə isə Prezident İlham Əliyevin müvafiq fərmanı ilə yaradılmış İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyi (İZİA) cavabdehdir.

İZİA sənaye parklarının, sənaye məhəllələrinin və aqroparkların fəaliyyətinin təşkili, onların idarə olunması və inkişafı ilə bağlı tədbirlər hazırlayan, onların həyata keçirilməsini təmin edən, o cümlədən bu istiqamətdə göstərilən dövlət dəstəyi tədbirlərində yaxından iştirak edən qurum kimi fəaliyyət göstərir. Agentlik, eyni zamanda həm sənayedə, həm də aqrar sektorda daha innovativ hesab olunan məhsulların istehsalına, dövlət-özəl tərəfdaşlığının və dövlət dəstəyinin gücləndirilməsinə xidmət edir ki, bu da Azərbaycana sərmayə axını, ixracın genişlənməsi və yeni iş yerlərinin yaradılması prosesini sürətləndirir, yerli istehsalın dünya bazarında rəqabət qabiliyyətini gücləndirir. Bun-

dan başqa, İZİA ölkədə aqrar sənayenin modernləşməsinə şərait yaradaraq sahibkarlar arasında əlaqə qurulmasında da böyük rol oynayır.

Prezident İlham Əliyevin "Bizim uğurlu inkişafımız qeyri-neft sənayesinin hesabına təmin edilməlidir" tələbi çərçivəsində sənayenin inkişafı üçün addımlar atılır. Xüsusən son illər rəqabətqabiliyyətli müasir sənaye sahələrinin yaradılması, sənayenin infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində çoxsaylı layihələr icra edilir. İnnovativ üsullarla sənaye istehsalı ilbəil genişləndirilir, yeni istehsal sahələri yaradılır, davamlı olaraq sistemli və uğurlu nəticə verən tədbirlər reallaşdırılır. Cari ilin 9 ayının nəticələrinə nəzər yetirək. Dövlət Statisti-

ka Komitəsinin məlumatına görə, ölkə üzrə yanvar-sentyabr aylarında 47,8 milyard manatlıq və ya 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,3 faiz çox sənaye məhsulları istehsal edilmişdir. Məhsul istehsalı neft-qaz sektorunda 0,6, qeyri neft-qaz sektorunda isə 8,7 faiz artmışdır. Sənaye məhsullarının 64 faizi mədənçıxarma, 30,2 faizi emal, 4,8 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 1 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Bu gün Azərbaycan qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olmaqla, bir tərəfdən müxtəlif mallara olan tələbatı tam şəkildə yerli istehsal hesabına ödəyir, digər tərəfdən xarici bazarlarda Azərbaycan məhsulları ilə təmsil olunur və bu yolla neft daxilolmalarının azalmasını kompensasiya edir. Qlobal iqtisadiyyata sıx inteqrasiya edən Azərbaycan bunun üçün dünya miqyasında təsdiqini tapan və yaxşı nəticələr verən qabaqcıl təcrübədən bəhrələnir.

İndi dünyanın ayrı-ayrı inkişaf etmiş ölkələrində sənaye quruculuğunda müşahidə edilən əsas trendlərdən biri müxtəlif istehsal sahələrinin hər cür infrastruktur təminatına malik eyni bir məkanda cəmləşməsi və innovasiyalara əsaslanan sənaye zonalarının yaradılması ilə bağlıdır. Azərbaycan da məhz bu yolu tutub. Sənaye zonalarının qısa zaman ərzində yaradılmalarına baxmayaraq, onların qeyri-neft sektorunun inkişafında çox böyük payları var. Bəllidir ki, 2011-ci ildə yaradılan ilk sənaye zonası Sumqayıt Kimya Sənaye Parkıdır. Amma hazırda sənaye parklarının sayı 7-yə, sənaye məhəllələrinin sayı isə 5-ə çatıb. Bu da ondan xəbər verir ki, əsasən regionlarda yaradılan sənaye parkları və sənaye məhəllələri iqtisadi cəhətdən özünü doğruldur.

Sənaye zonalarının üstün cəhətlərindən biri burada əlverişli investisiya mühitinin yaradılmasıdır. Sənaye parklarının rezidentləri qeydiyyatla alındıqları tarixdən etibarən 10 il müddətinə əmlak, torpaq,

mənfəət vergilərindən, istehsal məqsədi ilə idxal etdikləri texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı zamanı ƏDV-dən və gömrük rüsumlarından azad olunublar. Məhz bu hesaba sənaye zonalarında investorların sayı artır. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, 2013-cü ildən indiyədək sənaye zonaları üzrə ümumi investisiya həcmi 7,79 milyard manat olan 140-dan çox sahibkarlıq subyektinə rezident statusu verilib. Onlar artıq sənaye zonalarına 6,8 milyard manatdan çox investisiya yatırır və 10 min 500-dən çox daimi iş yeri yaradıblar. Mövcud layihələr üzrə növbəti mərhələdə sənaye zonalarına əlavə 1 milyard manatdan çox investisiyanın yatırılması və 9400-dən çox yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. İZİA-nın məlumatına görə, bu ilin 9 ayı ərzində sənaye zonalarında 2,4 milyard manatlıq satış həyata keçirilib ki, bunun da 801,1 milyonluq hissəsi ixracın payına düşür.

*Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"*